

Jeg mener det er problematisk når en privat eller offentlig politiker gjentar sitt budskap om og om igjen uten å være villig til å gå inn i en dialog.

JENS HAUGAN

Offentlig debatt eller personangrep?

Jeg skal prøve å svare, og jeg skal til og med svare på «rett» målform.

JENS HAUGAN
Språkviter

DEBATT

Bjørn Kristen Ørbæk skriver 31. mai at jeg driver med personlige angrep på han og hans kamp for språklig rettferdighet, og at jeg (og mine kampaner, som han sier) legger ned et stort arbeid for å stoppe fristjøringen fra offentlig språkvang i Norge.

Jeg gjenantar dette for å gi leseren en mulighet til å vurdere språkrurken i denne framstillinga. Jeg skal prøve å svare, og jeg skal til og med svare på «rett» målform, men jeg skal ikke nødvendigvis svare med samme mynt.

Det er svært beklagelig at Ørbæk må gripe til «good-guy-bad-guy»-retorikk for å kunne «debatte» med meg. Jeg har ingenting imot Ørbæk som person, og jeg har ingen intensjon om å fornærme noen eller å gå til personlig angrep mot noen.

Faglig debatt

Ørbæk har i en mannsalder skrevet avisinnlegg der han vil sidemålet (les: nynorsk) til livs. Det har han gjort lenge før jeg kom inn i bildet, og Ørbæk var nok også «berømt» før jeg begynte å analysere og debattere innleggene hans.

Jeg har faktisk stor sans for engasjementet og gløden til Ørbæk. Det har jeg også prøvd å få fram i det jeg har skrevet. Det jeg har kritisert og debattert, er sak og innhold.

Jeg har gang på gang – faktisk i flere år – prøvd å invitere til en litt mer faglig debatt der jeg har oppfordret Ørbæk til å svare litt mer nysnert og med faglige argument i stedet for å gjenta og gjenta hva han eller så og så mange prosent i Norge «mener».

Ingen dialog

Der har i praksis vært umulig å få til en åpen debatt der vi kunne diskutere sak på bakgrunn av faglige argument. Ørbæk har stort sett umulnet å svare og heller sendt ut mer propaganda for sitt syn.

Fra mitt perspektiv har den «offentlige» debatten handlet mindre om sidemål eller nynorsk-

DEBATT: Jeg er ute etter debatter der man kan diskutere alle sidene ved et tema, sier Jens Haugan. Bildet er fra språkebatt i Festivieten 27. mai. FV, Anna Molberg (H), Karine Solberg (FrP), Jan M. Orelid (Pensjonistpartiet), Geir Byberg (KrF), Ida Kristine Teien (Sp), professor Finn Erik Vinje, Erik Ringnes (V) og møteleder Bjørn Kristen Ørbæk.

jeg mener det er problematisk når en privat eller offentlig politiker gjentar sitt budskap om og om igjen uten å være villig til å gå inn i en dialog med noen som representerer et annet standpunkt.

Og jeg snakker da om Ørbæk med den offentlige rollen han har tatt på seg, og ikke som privatperson.

Jeg er også et menneske med ulike roller. I denne sammenheng har jeg en rolle som såkalt nordist og språkviter med en del års utdanning innen faget.

Uenig i sak

Jeg hadde faktisk ikke engasjert meg særlig i målsaken før jeg flyttet til Hamar for fire år siden. Jeg har doktorgrad i norsk, og jeg er ansatt for å undervise i og forske på norsk.

Etter hvert har jeg begynt å interessere meg spesielt mye for hvorfor det er så mye hat forbundet med

tospråks situasjonen, som jo slett ikke er noen uvanning situasjon i verden. Jeg har altså en faglig interesse av å diskutere språksyn og språkholdninger med andre.

Jeg er ikke ute etter sympati for verken meg selv eller «målsaka»; jeg er ute etter debatter der man kan diskutere alle sidene ved et tema. Dette har dessverre ikke vært særlig lett når det gjelder Ørbæk som avis-sribent.

For å si det enda en gang helt klart og tydelig: Kjære Bjørn Kristen Ørbæk, jeg er uenig med deg i sak, og jeg forholder meg til deg som en person som presenterer sin sak i media, og det er også i media vi «diskuterer» din sak.

Ikke interessert

Som representant for Norsk språkforening og/eller som privat engasjert arrangerte Ørbæk nettopp et «åpent» debattmøte om sidemålet i skolen.

må gutta passe på kompisene sine.

Si fra når en kompis ser ut til å gå for langt på fest eller på nachspiel.

Debatten må ikke begrenses til hvilke forholdsregler jenter skal ta, hvor mye det er greit at jenter drikker, hvilke fester det er greit å gå på, hvor godt man skal kjempe den som følger deg hjem.

Det blir å føre debatten rett i grøtta hvis man skal seke forventing til at jenter ikke skal drikke vin sammen med venner, eller at de ikke skal gå på fest.

Denne regjeringen har stort fokus på forebygging av voldtekter og vi har gjort mange grep. La meg nevne noen av tiltakene:

– I den nye straffeloven som ble

Faktum er at lederen for Noregs

Mållag og jeg rett og slett fikk taleforbud på dette møtet. Vi ble ikke invitert til å sitte i panelet, som besto av fire representanter med et klart standpunkt mot sidemålet og politikkene som skulle uttale seg om sitt standpunkt.

Ørbæk sa klart ifra, slik at alle de fjuve som møtte kunne høre det, at målløket kunne sitte i salen, men at ingen var interessert i hva de hadde å si. Dette var tydeligvis ikke noe problem for representantene imot sidemålet eller noen av partirepresentantene – med to hederlige unntak: Ida Kristine Teien fra Sp og Erik Ringnes fra Venstre.

De sa tydelig hva de mente om å arrangere «offentlige» debatter der motparten sitt syn ikke var interessant, og der man fikk taleforbud.

Laglig til for hogg

Når Ørbæk snakker om å «grave graver for andre», kan det virke som

vedtatt i Stortinget, økes minstes-

traffen for voldtekt fra to til tre år.

– Regjeringen har fått voldtekts- og voldsmottak over hele landet og sikret at legevakt/akuttomtak har kompetanse og utstyr til å ivareta ofrene og sikre bevis.

– Retten til inntil tre timers advokatbistand som fritt rettsråd ved vurdering av anmeldelse av voldtekt, ble innført i 2006.

– DNA-reformen er trolig ett av de viktigste redskapene for oppklaring av kriminalitet, fordi registrert vil effektivisere etterforskningsarbeidet.

– Helsefjenesten har styrket tilbudet til voldtekts ofre.

– Mørkellene er svært høye og vi

om dette handler om noe annet for

han enn for meg, jeg innbiller meg ikke at språkedebatten i Norge er over den dagen Ørbæk «vinner» over meg eller jeg over han i en «debatt» i HA eller på andre arenaer. Vi har hatt en språkebatt i Norge i to hundre år og debatten vil neppe stline med det første, uansett hvordan man eventuelt velger å forholde seg til sidemålet i skolen.

Jeg personlig mener det er interessant og viktig med debatter, og jeg fortsetter gjerne debatten med Ørbæk og andre for å finne ut av andre sitt syn, og også for å vurdere om jeg kanskje burde endre mitt eget syn.

Til slutt vil jeg minne Ørbæk om at vi faktisk debatterer i ei avis, dvs. i et offentlig forum som er tilgjengelig for alle, og vi har begge valgt å stille oss laglig til for hogg ved å skrive i avisa.

Jeg er glad for at NRK Brennpunkt i forrige uke fokuserte på voldtekter.

THOR LILLEHOVD
Storingsrepresentant Hedmark Ap

DEBATT

Dette er et omfattende samfunnsproblem som vi må komme til livs. La meg innledningsvis gjøre det klinkende klart. Ansvarer for en voldtekt er hos voldtektsmannen, aldri hos offeret. Voldtekt kan aldri retterdiggjøres.

Det blir stadig uttalt at jenter bør ta forholdsregler, blant annet etter at det ble kjent at mange voldtekter

Mannen må skjærpe seg – voldtekt er guttens ansvar

skjer når offeret er ruset. Vi vet at jenter flest tar forholdsregler hver eneste dag: tar taxi, går sammen med venner, tenker gjennom hva som er den tryggeste vegen hjem, går med nøkkelen i hånda når de går hjem, snakker i telefon, fordi de føler seg utrygge.

Vi bør spørre oss om ikke også gutta bør ta sine forholdsregler: Dersom gutter ikke er i stand til å vurdere om ei jente sier ja eller nei, bør de rett og slett drikke mindre.

Det finnes aldri noen unnskyldning for voldtekt. I all hovedsak handler dette om behovet for holdningsendringer og ansvarliggjøring av gutter. På samme måte som jentene må passe på venninnene sine,

verdtatt i Stortinget, økes minstes-

traffen for voldtekt fra to til tre år.

– Regjeringen har fått voldtekts- og voldsmottak over hele landet og sikret at legevakt/akuttomtak har kompetanse og utstyr til å ivareta ofrene og sikre bevis.

– Retten til inntil tre timers advokatbistand som fritt rettsråd ved vurdering av anmeldelse av voldtekt, ble innført i 2006.

– DNA-reformen er trolig ett av de viktigste redskapene for oppklaring av kriminalitet, fordi registrert vil effektivisere etterforskningsarbeidet.

– Helsefjenesten har styrket til-

budet til voldtekts ofre.

– Mørkellene er svært høye og vi

ver at en viktig grunn til dette er at

svært mange av voldtektene foregår i nære relasjoner. En utredning viser at mellom 8.000 og 16.000 personer blir voldtratt eller forsøkt voldtratt hvert eneste år. Fra politisk hold er det gitt klare retningslinjer om at voldtektsaker skal ha første prioritet i politiet.

Jeg tar sterk avstand fra en debatt som omhandler kvinners skjortelengde og at ofrene kanskje kan takke seg selv. Slike påstander kan aldri aksepteres. Men vi trenger at menn kommer på banen i større grad enn i dag. Vi trenger rett og slett en mannsøffensiv mot voldtekt.